

STORA UVBERGET KOMPLETTERANDE VATTENUTREDNING

Upprättad av: Mikaela Boltensern, biolog vatten och våtmark
Ecogain AB

2023-12-20

Bakgrund

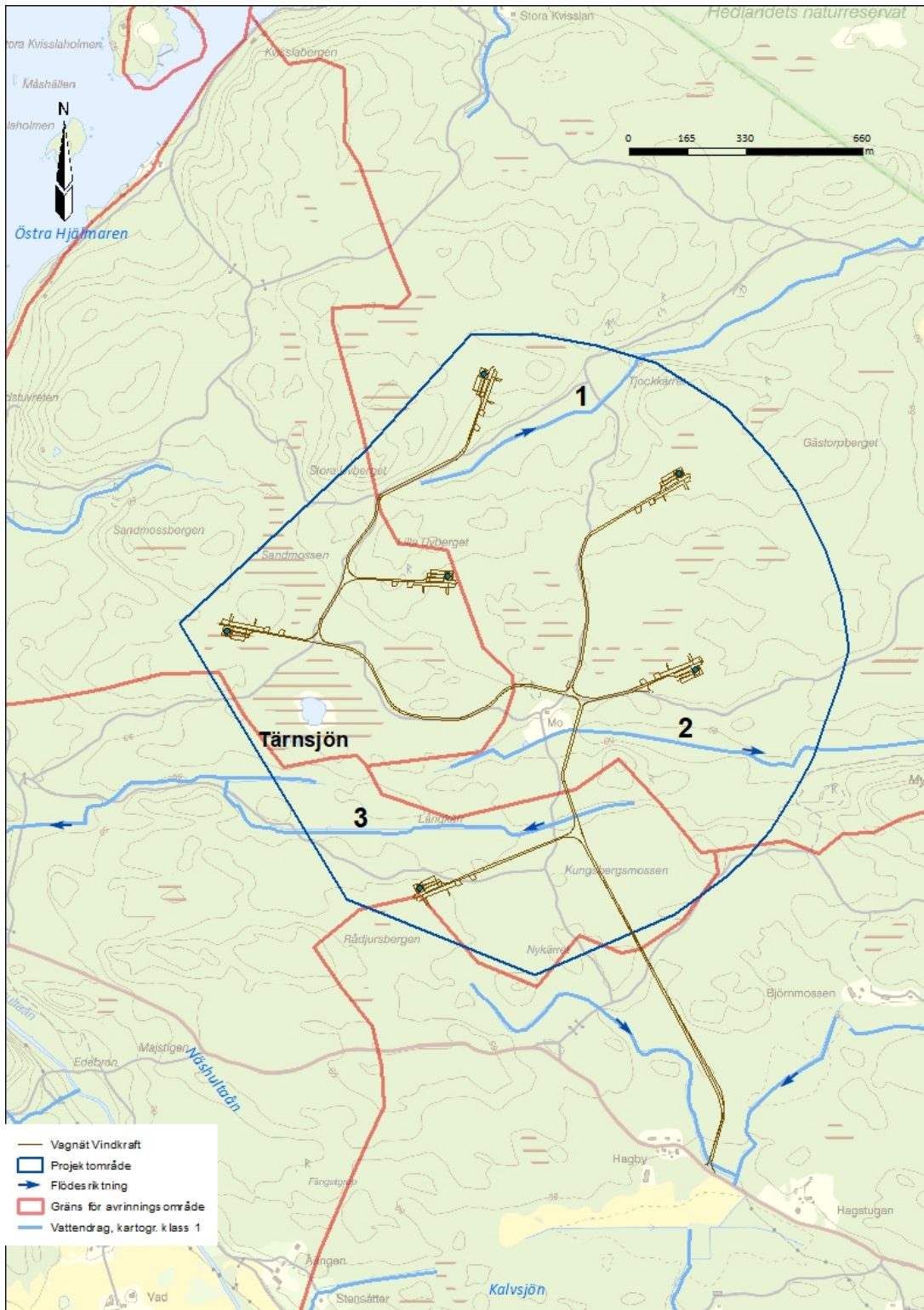
Länsstyrelsen Uppsala läns miljöprövningsdelegation har gjort föreläggande om komplettering. Det gäller den planerade vindkraftparken Stora Uvberget. Delegationen önskar följande komplettering:

Redovisa en naturvärdesinventering av de vattendrag/diken som kommer att korsas eller påverkas på annat sätt enligt ansökan. Ecogain har åtagit sig att komplettera med ytterligare information om vattenmiljöerna i området genom en skrivbordsstudie.

Områdesbeskrivning

Projektområdet vid Stora Uvberget i Eskilstuna kommun består idag till stora delar av produktionsskog. Vattendrag och sjöar i området representeras av en mindre sjö (Tärnsjön), samt ett antal till stor del uträtade vattendrag. Tärnsjön ligger lägst i området och saknar utlopp samt koppling till övriga vattendrag och vattenförekomster. Alla sjöar och vattendrag i området klassas som övriga vatten och saknar därmed miljö kvalitetsnorm (MKN).

I områdets södra del löper ett rätat vattendrag /grävt dike (markerat med 3, se nedan figur 1) som avvattnar våtmarksområdena Kungsbergsmossen och Långkärrret. Detta vattendrag rinner sedan ut i vattenförekomsten Näshultaån (SE656941-152737). Norr om detta vattendrag rinner ett vattendrag (markerat med 2, se nedan figur 1) genom byn Mo. Detta vattendrag är mycket rätat och går i förlängningen ihop med Kvarnån öster om området. Även Kvarnån som i sin tur mynnar i Hedfjärden är mycket rätat och delvis ett renodlat åkerdike. I områdets norra del rinner ett delvis rätat vattendrag (markerat med 1, se nedan figur 1) som avvattnar Tjockkärrret och mynnar i Gåstorp utan anslutning till andra vattendrag.

Figur 1. Karta över projektområdet. Avrinningsområden med orangea linjer och vattendrag inklusive flödesriktning i blått. Siffrorna i kartan refereras till i texten under områdesbeskrivning samt i tabell 1.

Figur 2: Karta tagen från MKB avsnitt 6.4.1. Kända vattenförekomster inom 3 km från projektområdet. Notera att strandskydd endast visar för de vattenförekomster som berör projektområdet. De utsatta siffrorna representerar vattenförekomsterna och återfinns i tabell 1 under vatten som ingår i MKN.

Tidigare utredning

Tidigare i projektet har två Naturvärdesinventeringar gjorts i området, en inledande och en kompletterande inventering. Under dessa inventeringar har visuella preliminära bedömningar gjorts av vattenområdena.

I Miljökonsekvensbeskrivningen (2022-11-21) finns det ett delkapitel som redogör för miljöpåverkan för yt- och grundvatten, se avsnitt 6.4.1 i MKB.

Tabell 1. Sammanställning av områdets vattendrag och sjöar. Vattendragen med siffror (1–3) motsvarar siffror i figur 1.

Namn	Typ	Beskrivning	Övriga vatten	Avstånd
Tärnsjön	Sjö	Lågt liggande vattensamling med sank strandkant. Saknar utlopp.	Övrigt vatten	0 km
Vattendrag 1 (se figur 1)	Vattendrag	Start norr om Stora Uvberget, utlopp i Gåstorp. Delvis rätat.	Övrigt vatten	0 km
Vattendrag 2 (se figur 1)	Vattendrag	Start väster om Mo, utlopp i Kvarnån öster om området. Mycket rätat.	Övrigt vatten	0 km
Vattendrag 3 (se figur 1)	Vattendrag	Start söder om Mo, utlopp i Näshultaån. Mycket rätat.	Övrigt vatten	0 km

Tabell 2. Sammanställning av yt- och grundvattenförekomster inom tre kilometer från projektområdet. Tabell delvis hämtad från MKB. MKN = miljö kvalitetsnormer. Vattenförekomsterna med siffror (1–5) motsvarar siffrorna i figur 2.

Namn	Typ	Värdebeskrivning	MKN	Avstånd
Näshultaån (1) (SE656941-152737)	Vattendrag	Måttlig ekologisk status pga. övergödning och fysisk påverkan, däribland vandringshinder Uppnår ej god kemisk status	God ekologisk status 2033, god kemisk ytvattenstatus	1 km
Östra Hjälmarén (2) (SE657115-152264)	Sjö	Vattenskyddsområde, Hyndevadsytvattentäkt (kommunens huvudvattentäkt) Dålig ekologisk status, främst pga. övergödning. Uppnår ej god kemisk status	God ekologisk status 2033, god kemisk ytvattenstatus	1 km
Hedfjärden (3) (SE657418-153335)	Sjö	Vattenskyddsområde Måttlig ekologisk status, pga. övergödning. Uppnår ej god kemisk status Bedömningen av ekologisk status har låg tillförlitlighet på grund av att tillräckliga data saknas	God ekologisk status 2027, god kemisk ytvattenstatus	1 km
Näshultasjön och Kalvsjön (4) (SE656853-152800)	Sjö	God ekologisk status, uppnår ej god kemisk status Utreds som vattentäkt	God ekologisk status 2027, god kemisk ytvattenstatus	1,5 km
Näshulta (5) (SE656623-576443)	Grundvatten	God kemisk status, god kvantitativ status	God kemisk grundvattenstatus, god kvantitativ status	2,5 km

Vattnets koppling till artvärdet

Konnektivitet i områdets vattendrag anses som dålig. Denna bedömning görs då vattendragen i området *inte* ansluter till några större vattendrag eller gör det enbart via rätade diken. Vattendragen i området gynnar alltså inte spridningen av arter som är beroende av vatten, utan hämmar i stället vissa viktiga ekologiska funktioner. Tärnsjön är inte heller ansluten till omkringliggande vattendrag utan ser ut att få vattentillförsel via omgivande mark. Kvarnån (utanför området) som vattendrag 2 ansluter till är mer eller mindre enbart uppbyggt av olika dikessträckor. Det närmaste vattenobjekt som ingår i MKN är Näshultaån. Detta objekt har statusen dålig konnektivitet enligt statusklassning i VISS (Vatteninformationssystem Sverige).

Näshultaån har även en viss påverkan av övergödning vilket framgår av objektets ekologiska status. Även Östra Hjälmaran (SE657115-152264) som Näshultaån mynnar i klassas som övergödd med dålig ekologisk status. Vattenprovtagningar är inrapporterade för Näshultaån och Näshultasjön i samband med bland annat SKR Eskilstunaåns övervakningsprogram. Även provtagning för påväxt av kiselalger har gjorts i Näshultaån samt växtplanktonprovtagning i Näshultasjön (SLU, Miljödata) (VISS, Näshultaån, Näshultasjön). I utförd NVI framgår det att Tärnsjön är näringsfattig vilket också syns på de artfynd som rapporterats, exempelvis silesår. Detta gör att artrikedomen i Tärnsjön är god och bör beaktas.

Utifrån dessa förutsättningar bedömer vi det som ytterst osannolikt att vandringsbenägna fiskar likt öring skulle förekomma inom projektområdet. Inga elfisken har tidigare gjorts enligt SERS provfiskedatabas. Den skyddade flodpärlmusslan är beroende av öring för sin utveckling, denna art kan alltså också uteslutas från området. Dessa två arter är goda indikator-arter på ett områdes ekologiska status. Då vi kan utesluta dessa arter från platsen kan vi också dra slutsatsen att vattendragen i området troligtvis inte besitter någon betydande artrikedom. Detta är en preliminär bedömning då andra parametrar så som bottenfauna är okända.

Projektområdet är relativt fattigt på vattenmiljöer och våtmarker. Förekomsten av groddjur bedöms därför vara relativt gles, men Tärnsjön är en till synes lämplig lekplats och livsmiljö för groddjur

Kring Tärnsjön och dess stillastående vatten finns det lämplig habitat för groddjur. Detta framgår också i MKB avsnitt 6.3.2.där man skriver att arterna vanlig snok, vanlig padda och vanlig skogsödla konstaterats förekomma i området. I Artportalen finns en observation av vanlig padda från 2019 i området (SLU, Artportalen). Projektområdet i övrigt är relativt fattigt på vattenmiljöer och våtmarker. Förekomsten av groddjur bedöms därför vara relativt glest. Den ansökta layouten för vindkraftverken som framgår i MKB:n ska Tärnsjön ligga minst 130 m från närmaste väg. Om groddjur finns i Tärnsjön kan deras revir komma att störas av de planerade bygget. Groddjur kan röra sig ca 350 m och upp till några kilometer från sin lekmiljö (Vägverket 2002).

När flera vägar byggs i området ökar risken för att groddjur korsar vägarna och utsätts för fara. Däremot skyddas Tärnsjön som är den mest troliga lekmiljön i området av att vägbygget läggs 130 m ifrån sjön. Detta skyddar groddjurens fortlevnad. Vid en tänkbar exploatering nära Tärnsjön skall därför vattenregimen tas i beaktning. Det är viktigt att sjön inte avvattnas och får behålla sin sank inramning för att kunna vara ett tänkbart habitat/lekmiljö för groddjur.

Bedömning

Miljöeffektsbedömningen på områdets vattenförekomster anses efter denna komplettering förbli samma som i MKB (2022/11/21). Bedömningen kvarstår som "Liten negativ konsekvens" vid RES utformning av vindkraftsparken.

Denna bedömning står kvar då den bristande konnektivitet och den mänskliga påverkan på vattendragen i området försämrar förutsättningarna för artrika limniska habitat. Bedömningen bygger på att man under byggnation och driftsfas följer de skyddsåtgärder som står skrivna i gällande MKB.

Referenser

SLU, Artportalen <https://artportalen.se/ViewSighting/SearchSighting>

SLU, Miljödata <https://miljodata.slu.se/MVM/Search>

VISS, Näshultasjön <https://viss.lansstyrelsen.se/waters.aspx?waterMSCD=WA49579770>

VISS, Näshultaån <https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA16848636>

Vägverket 2002 <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1364514/FULLTEXT01.pdf>